

Briuselis, 2023 10 19
COM(2023) 633 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl Reglamento (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių su pakeitimais,
padarytais Reglamentu (ES) 2015/1775, įgyvendinimo**

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Reglamento (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2015/1775, įgyvendinimo

1. Įvadas

ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1007/2009¹ dėl prekybos produktais iš ruonių (toliau – Reglamentas) draudžiama pateikti ES rinkai produktus iš ruonių.

Šis prekybos draudimas taikomas tiek ES pagamintiems, tiek importuotiems produktams iš ruonių. Reglamentas iš dalies pakeistas Reglamentu (ES) 2015/1775², kad būtų atsižvelgta į Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) sprendimus byloje *EC – Seal Products*³. Dėl to pagal dabartinę ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką yra numatytos dvi minėto draudimo išimtys:

- 1) pagal šią tvarką produktus iš ruonių leidžiama pateikti rinkai, jei tie produktai yra pagaminti iš inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių sumedžiotų ruonių, jei įvykdomos Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1 dalyje nustatytos konkrečios sąlygos.

To paties Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1a dalyje taip pat nustatyta, kad pateikiant ES rinkai produktą iš ruonių kartu su juo pateikiamas dokumentas, kuriuo patvirtinama atitiktis nustatytiems sąlygoms, kuriomis galima pasinaudoti inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtimi. Šį patvirtinimo dokumentą (pažymą) turėtų išduoti tam tikslui pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1850⁴ (toliau – Įgyvendinimo reglamentas) 3 straipsnį Europos Komisijos pripažinta įstaiga;

- 2) pagal šią tvarką taip pat leidžiama importuoti produktus iš ruonių, jei toks importas yra atsitiktinis ir importuojamos tik keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms naudojamos prekės (Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 2 dalis).

Reglamente (EB) Nr. 1007/2009 su pakeitimais nustatytos pareigos teikti ataskaitas

Reglamento su pakeitimais 7 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. ir po to kas ketverius metus Komisijai pateikia ataskaitą, kurioje nurodo veiksmus, kurių ėmėsi Reglamentui įgyvendinti. Tada Komisija pateikia Reglamento įgyvendinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai per 12 mėnesių nuo kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Savo ataskaitoje Komisija įvertina Reglamento veikimą, veiksmingumą ir poveikį siekiant jo tikslo. Komisijos ataskaitoje taip pat turėtų būti įvertintas poveikis inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi⁵.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R1775>

³ <http://trade.ec.europa.eu/wtodispute/show.cfm?id=475&code=2>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1850>

⁵ Žr. Reglamento (ES) 2015/1775 8 konstatuojamąją dalį.

Komisijos pirmoji Reglamento įgyvendinimo ataskaita, apimanti laikotarpį nuo 2015 m. spalio 18 d. (Reglamento (ES) 2015/1775 taikymo pradžios data) iki 2018 m. gruodžio 31 d., buvo priimta 2020 m. sausio 10 d.⁶

Šioje ataskaitoje nagrinėjamas 2019 m. sausio 1 d. – 2022 m. gruodžio 31 d. laikotarpis. Ji grindžiama iš ES valstybių narių, Jungtinės Karalystės ir trijų pripažintų įstaigų Kanadoje ir Grenlandijoje gautais atsakymais.

2. Pagrindiniai faktai

1983 m., reaguodama į plataus masto susirūpinimą dėl kasmet nužudomų tam tikrų rūšių ruoniukų, ES priėmė Tarybos direktyvą 83/129/EEB⁷, kurios tikslas – uždrausti produktų iš dviejų rūšių ruoniukų – grenlandinio ruonio (baltų) ruoniukų ir pūsliasnukio ruonio (melsvanugarių) ruoniukų – importą į ES. Iš pradžių ši direktyva taikyta iki 1985 m. spalio 1 d. Jos galiojimas Tarybos direktyva 89/370/EEB⁸ iš pradžių buvo pratęstas iki 1989 m. spalio 1 d., o vėliau – neribotam laikui.

Ruoniai medžiojami tiek ES, tiek už jos ribų, iš jų gaminami įvairūs produktai – nuo omega-3 kapsulių iki drabužių su apdorotos ruonių odos ir kailio elementais. Gyventojai ir vartotojai išreiškė susirūpinimą, kad rinkoje gali būti produktų iš ruonių, kurie buvo nužudyti ir kurių kailis buvo nudirtas sukeliant kančią. Reaguodamos į tai, kelios valstybės narės priėmė teisės aktus, kuriais reglamentuojama prekyba produktais iš ruonių ir kuriais uždrausta importuoti ir gaminti tokius produktus, tačiau kitose valstybėse narėse prekybos šiais produktais apribojimų nenustatyta. Tie skirtumai padarė neigiamą poveikį vidaus rinkos veikimui ir sudarė kliūčių prekybai. Todėl ES priėmė Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1007/2009 (toliau – Reglamentas), kuriuo nustatytas draudimas pateikti ES rinkai produktus iš ruonių.

Vis dėlto, inuitams ir čiabuvių tautoms atstovaujančios ne ES vyriausybės ir organizacijos paragino ES pripažinti, kad ruonių medžioklė yra neatsiejama šių bendruomenių socialinės ekonomikos, mitybos, kultūros ir tapatybės dalis, prisidedanti prie jų pragyvenimo ir vystymosi, kuriai, remiantis 2007 m. Jungtinių Tautų deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių, neturėtų būti daromas neigiamas poveikis. Jos taip pat tvirtino, kad inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių vykdoma tradicinė ruonių medžioklė nekelia tokio visuomenės moralinio susirūpinimo kaip medžioklė, vykdoma visų pirma dėl komercinių priežasčių. Todėl Reglamentu išimties tvarka leista pateikti rinkai produktus iš ruonių, tradiciniu būdu sumedžiotų inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių, jei buvo deramai atsižvelgta į gyvūnų gerovę ir kuo labiau sumažinta jų patiriama kančia. Ši išimtis taikoma tik tokiai medžioklei, kuria prisidedama prie minėtų bendruomenių pragyvenimo.

2009 m. priimtu Reglamentu išimties tvarka taip pat leista pateikti rinkai produktus iš ruonių, sumedžiotų siekiant vienintelio tikslo – užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą. Pagal jį taip pat leista importuoti produktus iš ruonių, jei importas yra atsitiktinis ir importuojamos tik keliautojų arba jų šeimos narių asmeninems reikmėms naudojamos prekės.

2010 m. Kanada ir Norvegija Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) pradėjo ginčų sprendimo procedūras dėl Reglamento ir jo pradinio įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 737/2010. 2013 m. PPO padarė išvadą, kad ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka,

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1578667308224&uri=COM%3A2020%3A4%3AFIN>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:31983L0129>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:31989L0370>

pagal kurią su inuitais ir jūrų išteklių valdymu susijusiomis išimtimis sudaromos sąlygos į ES rinką pateikti tam tikriems produktams iš ruonių, darė neigiamą poveikį Kanados ir Norvegijos produktų konkurencinėms galimybėms iš Grenlandijos importuojamų ir ES vidaus produktų atžvilgiu. Išties pažymėtina, kad tuo metu tik Grenlandija oficialiai kreipėsi dėl patvirtinimo įstaigos pripažinimo.

Siekdama suderinti šią tvarką su PPO sprendimais, ES priėmė Reglamentą (ES) 2015/1775, kuriuo ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka iš dalies pakeista, panaikinant su jūrų išteklių valdymu susijusią išimtį. Tos išimties panaikinimas nedarė poveikio valstybių narių teisei ir toliau reglamentuoti medžioklę, siekiant užtikrinti tvarų savo jūrų išteklių valdymą. Vis dėlto, dėl tos išimties šios valstybės narės negalėjo leisti pateikti rinkai produktų iš taip sumedžiotų ruonių, išskyrus atvejus, kai jiems buvo taikoma likusi galioti inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis. Be to, iš dalies pakeistu reglamentu padidintas derėjimas su Reglamento tikslu, nes gyvūnų gerovės aspektai aiškiai įtraukti kaip viena iš inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytos išimties taikymo sąlygų.

Siekdama užtikrinti vienodą Reglamento įgyvendinimą, Komisija priėmė Įgyvendinimo reglamentą, kuriuo i) nustatyti keliautojų ar jų šeimos narių asmeninėms reikmėms naudojamų produktų iš ruonių importo reikalavimai; ii) išdėstyti kriterijai, kuriais remiantis pripažįstamos įstaigos, atsakingos už dokumentų, kuriais patvirtinama, kad laikomasi inuitams ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytos išimties taikymo sąlygų, išdavimą, ir iii) nustatytas valstybių narių kompetentingų institucijų, atsakingų už patvirtinimo dokumentų tikrinimą ir juose pateiktų duomenų registravimą, vaidmuo.

Pagal Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1a dalį, kartu su produktais iš ruonių, pateikiamais ES rinkai pagal inuitų ir kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytą išimtį, turi būti pateikiamas patvirtinimo dokumentas, kurį išdavė Europos Komisijos tam tikslui pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1850 (toliau – Įgyvendinimo reglamentas) 3 straipsnį pripažinta įstaiga.

Kol kas Europos Komisija yra pripažinusi tris įstaigas:

- Grenlandijos žuvininkystės, medžioklės ir žemės ūkio ministeriją⁹ (dabar vadinama Žuvininkystės ir medžioklės ministerija);
- Nunavuto vyriausybę (Kanada)¹⁰;
- Kanados Šiaurės Vakarų teritorijų vyriausybę¹¹.

3. ES valstybių narių ataskaitos

27 ES valstybių narių buvo paprašyta pateikti Komisijai savo nacionalines ataskaitas užpildant klausimyną. Nacionalines ataskaitas pateikė visos valstybės narės, išskyrus tris (Graikiją, Maltą ir Prancūziją). Todėl žodžių junginį „visos valstybės narės“ toliau reikėtų suprasti kaip „visos valstybės narės, išskyrus tris ataskaitų nepateikusias valstybes nares“. Šiame skirsnyje apibendrinami gauti atsakymai.

a) Kompetentingos institucijos

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32015D1027\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32015D1027(02))

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020D2125>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32017D0265>

Pagal Įgyvendinimo reglamento 6 straipsnio 1 dalį, kiekviena valstybė narė paskiria vieną arba kelias kompetentingas institucijas, atsakingas už a) importuojamų produktų iš ruonių patvirtinimo dokumentų tikrinimą, kai to prašo muitinė, b) toje valstybėje narėje įsteigtų ir veikiančių pripažintų įstaigų vykdomo patvirtinimo dokumentų išdavimo tikrinimą ir c) produktų iš ruonių, gautų sumedžiojus ruonius toje valstybėje narėje, patvirtinimo dokumentų kopijų laikymą. Paskirtų kompetentingų institucijų sąrašą Komisija yra paskelbusi savo interneto svetainėje¹².

Iki šiol nėra jokių ES įsisteigusių ir veikiančių įstaigų, oficialiai pripažintų patvirtinimo dokumentų išdavimo įstaigomis, tačiau kai kuriose valstybėse narėse yra gyventojų, kurie atitinka inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių apibrėžtį ir kuriems dėl to būtų leidžiama medžioti ruonius savo pragyvenimui bei pateikti ES rinkai produktus iš ruonių. Tos valstybės narės galėtų prašyti, kad kuri nors iš jos įstaigų būtų oficialiai pripažinta kaip patvirtinimo dokumentų išdavimo įstaiga. Tokiu atveju būtų aktualūs Įgyvendinimo reglamento 6 straipsnio 1 dalies b ir c punktai.

b) Inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikoma išimtis

Danija ir Estija buvo vienintelės valstybės narės, ataskaitoje nurodžiusios, kad jų rinkai, remiantis sąlygomis, išdėstytomis inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms skirtose išimtyje, buvo pateikta produktų iš ruonių. Danijos muitinė užregistravo produktų iš ruonių importą iš Grenlandijos, kurio bendra vertė buvo 8 347 944 DDK (= 1 122 337 EUR, taikant 2023 m. sausio 17 d. keitimo kursą), o bendras kiekis – 32 109 kg, palyginti su 10 502 kg ankstesniu laikotarpiu, kuris apėmė ne ketverius, o trejus metus. Estija pirmą kartą pranešė apie produktų iš ruonių importą iš Grenlandijos, kurio bendra vertė – 1 555,67 EUR, o bendras kiekis – 34,16 kg. Danijos ir Estijos importuotos prekės daugiausia buvo nesusiūtos raugintos arba išdirbtos ruonenos, taip pat drabužiai, drabužių priedai ir kiti ruonių odos dirbiniai, pavyzdžiui, apavas iš ruonių odos.

c) Išimtis, taikoma naudojimo keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms atveju

Nė vienai iš valstybių narių kompetentingų institucijų jos muitinė nepranešė apie galimą problemą, susijusią su atsitiktiniu keliautojų arba jų šeimos narių asmeninėms reikmėms skirtų naudoti produktų iš ruonių importu.

d) Laikinasis įvežimas perdirbti

Reglamentu nedraudžiama importuoti produktų iš ruonių perdirbti ir reeksportuoti perdirbtų prekių. Estijoje vienas batų gamintojas importavo iš Kanados ir Norvegijos raugintas ruonenas (2019 m. – 2 405 vnt., 2020 m. – 1 682 vnt., 2021 m. – 2 030 vnt. ir 2022 m. – 1 875 vnt.) pagal laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą, o vėliau visas perdirbtas prekes reeksportavo.

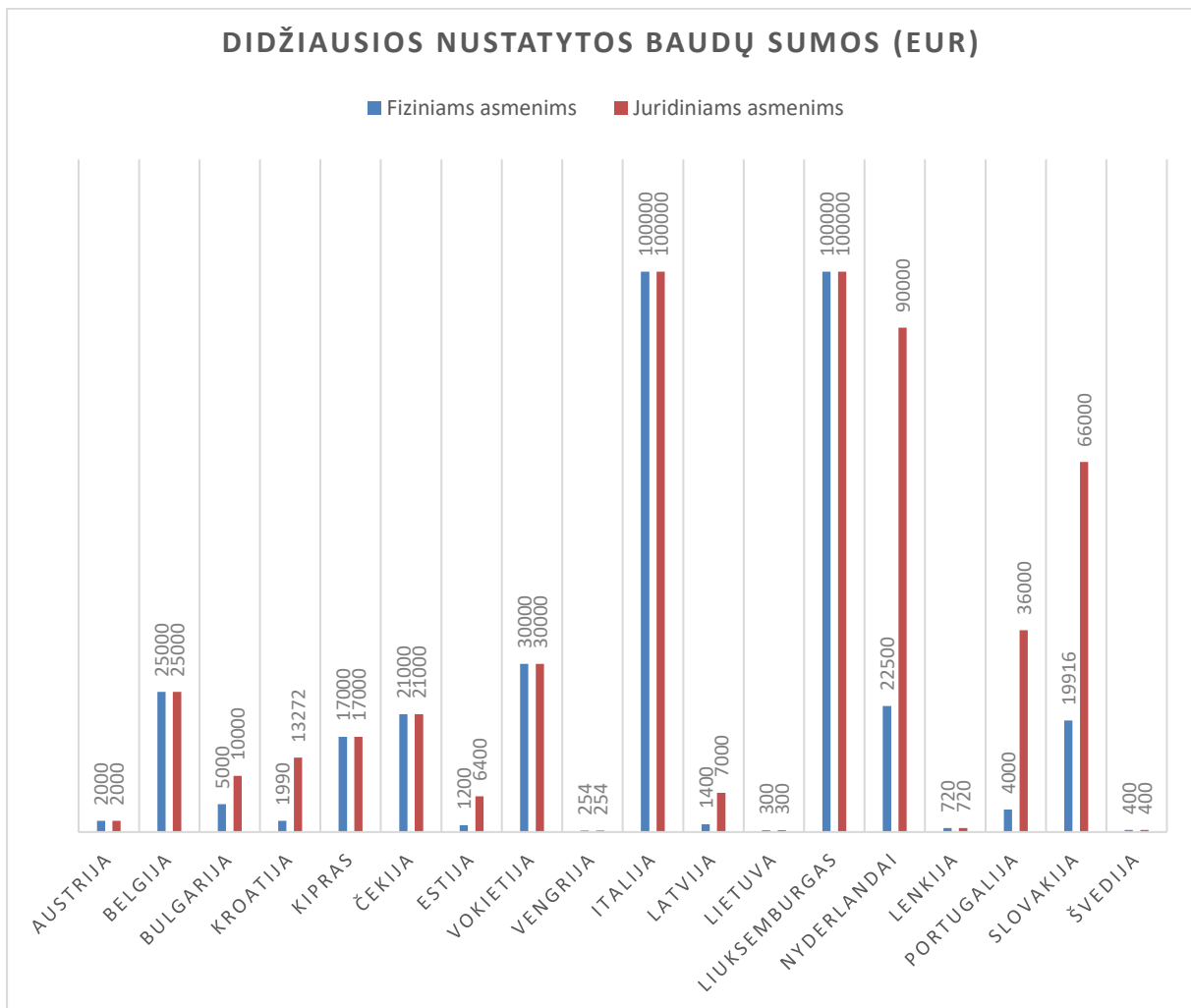
e) Sankcijos ir vykdymo užtikrinimas

Visos valstybės narės pranešė, kad yra nustačiusios taisykles dėl sankcijų už Reglamento nuostatų pažeidimus. Šios sankcijos yra įvairios – nuo baudų, prekių konfiskavimo ir sunaikinimo (taikoma visose valstybėse narėse) iki laisvės atėmimo (taikoma Danijoje, Kipre,

¹² https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

Latvijoje ir Nyderlanduose). Nė viena iš valstybių narių ataskaitiniu laikotarpiu tokių sankcijų neskyrė.

Toliau pateiktoje diagramoje parodytos didžiausios baudų sumos, nustatytos 18 šią informaciją pateikusių valstybių narių. Aštuoniose iš jų baudų dydis skiriasi priklausomai nuo to, kas padarė pažeidimą – fizinis ar juridinis asmuo. Danijoje ir Suomijoje didžiausia baudų suma nacionalinės teisės aktuose nenustatyta. Reglamento pažeidimo atveju ją turėtų nustatyti kompetentingos institucijos.

Pastaba: Nyderlandų atveju pirmiau nurodytos didžiausios sumos yra susijusios su pažeidimais, kurie nebuvo padaryti tyčia. Tyčinio pažeidimo atveju bauda fiziniams asmenims gali būti padidinta iki 90 000 EUR, o juridiniams asmenims – iki 900 000 EUR.

Belgijos muitinė dviem atvejais sustabdė produktų iš ruonių importą. Pirmuoju atveju tai buvo iš Jungtinių Amerikos Valstijų paštu pristatyta pakuotė su maisto papildu, kurio sudėtyje buvo ruonių skydliaukės ekstrakto (omega-3 kapsulės). Antruoju atveju tai buvo ruonio kaukolė, dėl kurios nebuvo pateikti reikiami dokumentai. Švedijos muitinė patikrino beveik 4 000 importo deklaracijų. Septynios iš jų tariamai buvo skirtos produktams iš ruonių, tačiau iš tikrųjų buvo naudoti neteisingi Kombinuotosios nomenklatūros kodai¹³. Švedijos muitinė šias deklaracijas ištaisė.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:282:FULL&from=EN>

f) Informacijos teikimas etiketėje su QR kodu

Siekdamos užtikrinti tinkamą inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytos išimties veikimą ir pagerinti informaciją apie ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką, pripažintos įstaigos ant savo sertifikuojamų produktų iš ruonių gali pritvirtinti etiketę su QR kodu. Šis QR kodas nukreipia į tinklalapį¹⁴, kuriame pateikiama informacija apie ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką.

Apie tai, kad žino šį QR kodą, pranešė penkiolika valstybių narių (Airija, Belgija, Čekija, Danija, Estija, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija ir Švedija); muitinės ar kitos vykdymo užtikrinimo institucijos nesikreipė nė į vieną valstybę narę dėl konsultacijos, susijusios su šiuo kodu.

g) Ruonių medžioklė ES

ES ruonių populiacijos daugiausia susitelkusios Baltijos jūroje. Remiantis holistiniu Baltijos jūros būklės vertinimu¹⁵, kurį atliko Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisija (taip pat žinoma kaip HELCOM), Baltijos jūroje gyvena trijų rūšių ruoniai. Pilkasis ruonis aptinkamas visame regione, Baltijos žieduotasis ruonis – tik rytinėje ir šiaurinėje Baltijos jūros dalyse, o paprastasis ruonis – tik pietvakarinėje Baltijos jūros dalyje ir Kategato sąsiauryje.

Buveinių direktyva¹⁶ siekiama prisidėti prie biologinės įvairovės užtikrinimo apsaugant natūralias buveines ir laukinę fauną bei florą ES. Į jos II priedą, kuriame išvardytos rūšys, dėl kurių reikia įsteigti ir valdyti specialias saugomas teritorijas, įtrauktos šios ruonių rūšys:

- *Halichoerus grypus* (pilkasis ruonis),
- *Monachus monachus* (Viduržemio jūros ruonis vienuolis),
- *Phoca/Pusa hispida botnica* (Baltijos žieduotasis ruonis),
- *Phoca/Pusa hispida saimensis* (Saimos žieduotasis ruonis),
- *Phoca vitulina* (paprastasis ruonis).

Viduržemio jūros ruonis vienuolis ir Saimos žieduotasis ruonis yra prioritetinės rūšys, todėl jos taip pat įtrauktos į Buveinių direktyvos IV priedą, o tai reiškia, kad valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, kad sukurtų griežtos šių rūšių apsaugos sistemą. Kitos trys rūšys (pilkasis ruonis, Baltijos žieduotasis ruonis ir paprastasis ruonis) taip pat įtrauktos į V priedą, o tai reiškia, kad valstybės narės turėtų imtis priemonių siekdamas užtikrinti, kad jų gaudymas laisvėje ir naudojimas būtų suderinami su geros apsaugos būklės išlaikymu.

Kadangi pirminiame Reglamente panaikinus tvaraus jūrų išteklių valdymo išimtį, ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo pažeista valstybių narių teisė toliau reguliuoti tuo tikslu vykdomą medžioklę, žieduotieji, paprastieji ir pilkieji ruoniai buvo medžiojami Danijos, Estijos, Švedijos ir Suomijos teritorijoje. Savo ataskaitose šios keturios valstybės narės glaustai aprašė medžioklės tikslą, sąlygas, kuriomis medžioklė buvo vykdoma, taikytą būdą, tai, kaip buvo tinkamai pasirūpinta gyvūnų gerove, ir šios medžioklės poveikį ruonių populiacijai, ekosistemoms ir žmogaus veiklai. Toliau pateikiamos minėtose keturiose nacionalinėse ataskaitose išreikštos nuomonės.

¹⁴ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

¹⁵ <http://stateofthebalticsea.helcom.fi/biodiversity-and-its-status/marine-mammals/>

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A01992L0043-20130701>

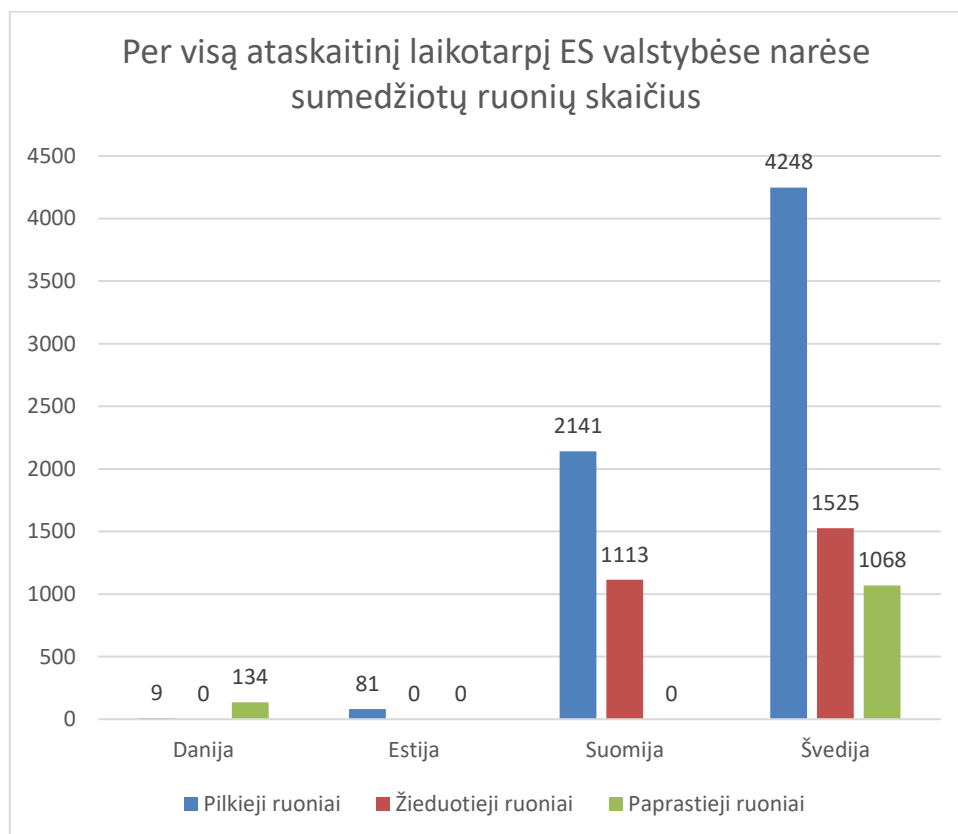
Danijoje nėra nustatyta jokio ruonių medžioklės sezono ar kvotų. Kad būtų išvengta didelės žalos žvejybai, ruonius medžioti galima tik taikant išimtį ir 100 metrų spinduliu nuo žvejybos įrankio, bet ne ruonių veisimosi ir kailio šėrimosi laikotarpiais. Be to, neleidžiama išimties tvarka šaudyti pilkųjų ruonių šiai rūšiai skirtose tinklo „Natura 2000“ teritorijose. Nuo 2018 m. išimties tvarka taip pat leidžiama medžioti ruonius upėse, o tai padarė teigiamą įtaką neigiamą poveikį patiriančių neršiančių žuvų išteklių populiacijoms. Išimties tvarka ruonius leidžiama šaudyti naudojant patvirtinto kalibro šautuvą, išlaikius specialų šautuvo naudojimo egzaminą ir gavus Danijos medžioklės leidimą. Medžiotojas raginamas taikytis į galvą, kad gyvūnas žūtų iš karto. Bornholme pilkuosius ruonius galima šaudyti ištisus metus, nes toje vietovėje nėra jų veisimosi vietų. Ruonių populiacijos Danijoje stebimos kasmetinio skaičiavimo principu. Danija pranešė, kad ataskaitiniu laikotarpiu išimties tvarka šautuvais sumedžiotų ruonių skaičius (134 paprastieji ruoniai ir 9 pilkieji ruoniai) neturėjo didelio poveikio populiacijos dydžiui.

Estijoje ruonius galima medžioti siekiant užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą, Estijos mažųjų salų bendruomenėms priklausančių medžiotųjų ir jų šeimų pragyvenimą ir jų kultūros paveldo bei tradicijų išlikimą. Ruonių medžioklė griežtai reguliuojama, taip pat visapusiškai atsižvelgiama į gyvūnų gerovės aspektą. Ruonių medžioklė gali būti vykdoma tik nustatytose medžioklės zonose medžioklės sezono laikotarpiu, o medžiotojai turi būti išlaikę šaudymo egzaminą ir naudoti konkrečios rūšies ginklus ir šaudmenis. Remiantis naujausia Estijos stebėsenos ataskaita, pilkųjų ruonių skaičius Estijos vandenyse didėja, o 2021 m. visoje Baltijos jūroje buvo nustatytas didžiausias pilkųjų ruonių skaičius per pastaruosius 20 metų. Estija ataskaitoje nurodė, kad, siekiant sumažinti žuvininkystei daromą žalą, būtina vykdyti nedidelio masto medžioklę, kuri neviršytų metinės kvotos, t. y. 1 proc. ruonių populiacijos (ataskaitiniu laikotarpiu tai sudarė 55 individus per metus), tačiau ji neleidžiama pilkiesiems ruoniams skirtose specialiose apsaugos teritorijose.

Suomijoje ruonių medžioklė vykdoma siekiant tvaraus jūrų išteklių valdymo, kad būtų išvengta žalos verslinei žvejybai. Medžioklės kvotos nustatomos pilkiesiems ir žieduotiesiems ruoniams. Ataskaitiniu laikotarpiu pilkųjų ruonių medžioklės kvota žemyninėje Suomijos dalyje buvo 1 050 individų per metus. Tuo pačiu laikotarpiu vidutinė žieduotųjų ruonių medžioklės kvota Botnijos įlankos rajone buvo 335 individai per metus, o vidutinė pilkųjų ruonių medžioklės kvota Alandų salose, kurios yra autonominis Suomijos regionas, – 480 individų per metus. Ruonių medžioklei taip pat taikomas reikalavimas vykdyti medžioklę sezono laikotarpiu, naudoti konkrečias technines charakteristikas turinčius šaunamuosius ginklus ir šaudmenis ir išlaikyti egzaminą, prieš tai išklausius kursą medžioklės etikos klausimais, kad būtų taikomas toks žudymo būdas, kuris iš karto sukelia gyvūno žūtį. Neleidžiama medžioti nykstančioms populiacijoms priklausančių ruonių (pvz., žieduotųjų ruonių Suomijos įlankoje ir Archipelago jūroje). Suomija nurodė, kad yra apskaičiuota, jog ruonių populiacija kasmet padidėja daugiau, nei jų sumedžiojama, ir kad yra įrodymų, jog ruoniai ėda žuvis, įkliuvusias į žvejybos įrankius, jei tie įrankiai nėra apsaugoti nuo ruonių. Vis dėlto, norint užtikrinti perspektyvią verslinę žvejybą, nuo ruonių iš dalies galima apsaugoti tik gaudykles, venterius (ilgus maišo formos žvejybos tinklus, išskleistus lankais) arba panašius žvejybos įrankius. Per dieną ruoniai suėda 3–5 kg žuvų – dėl to gali kilti grėsmė žuvų rūšims arba populiacijoms, saugomoms pagal ES arba nacionalinės teisės aktus. Per pastaruosius dešimtmečius mėgėjų ir verslinė žvejyba žiauniniais tinklais Archipelago jūros išoriniame salyne sumažėjo 30–40 proc., o kai kuriuose rajonuose dėl ruonių agresyvumo netgi visiškai nutrūko. Teigiamas medžioklės netoli žvejybos įrankių poveikis tėra laikinas, nes per kelias dienas ar netgi valandas atplaukia kitų ruonių. Todėl ruonių medžioklės negalima laikyti vieninteliu būdu ruonių keliamoms problemoms mažinti.

Švedijos laukinės gamtos valdymas apima licencijuotą pilkųjų ruonių medžioklę nuo 2020 m., licencijuotą paprastųjų ruonių medžioklę nuo 2022 m. ir apsauginę žieduotųjų ruonių medžioklę. Apsauginė medžioklė yra leidžiama ir griežtai reglamentuojama tuose rajonuose, kuriuose didėjanti ruonių populiacija daro didelę žalą vietos žvejybai, nes sunaikina žvejybos įrankius ir suėda laimikį. Priešingai nei apsauginė medžioklė, licencijuota medžioklė vykdoma ne tik tuose rajonuose, kuriuose ruoniai daro žalą žvejybai. Nustatyta medžioklės kvota. Vidutinė pilkųjų ruonių medžioklės kvota ataskaitiniu laikotarpiu buvo 1 692 individai per metus, paprastųjų ruonių – 712 individų, o žieduotųjų ruonių – 346 individai. Šaudmenys yra griežtai reglamentuojami – naudojamas žudymo būdas turi nedelsiant sukelti žūtį, kad būtų išvengta nereikalingų kančių, o medžiojant ruonius iš laivo, laivas turi stovėti vietoje. Šiuo metu vykdomas mokslinis tyrimas, kurio tikslas – sukurti nuo ruonių apsaugotą žvejybos įrangą. Švedija nurodė, kad ruonių, sumedžiotų siekiant apsaugoti žvejybos sektorių, skaičius sudaro tik nedidelę ruonių populiacijos dalį.

Toliau pateiktoje diagramoje parodytas bendras per ataskaitinį laikotarpį sumedžiotų ruonių skaičius keturiose ES valstybėse narėse, kuriose leista vykdyti tokią medžioklę, kad būtų galima užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą. Suomijoje ir Švedijoje kvotos nustatomos medžioklės sezonui, o ne kalendoriniams metams. Medžioklės sezonas prasideda rudenį ir baigiasi kitų metų pavasarį. Pagal Buveinių direktyvą, valstybės narės privalo užtikrinti, kad šios direktyvos V priede išvardytų rūšių egzempliorių gaudymas būtų suderinamas su geros jų apsaugos būklės išlaikymu.

Latvijoje ataskaitiniu laikotarpiu buvo gauta paraiškų dėl ruonių medžioklės, tačiau jos buvo atmestos. Neseniai patvirtinus ruonių valdymo planą, nuo 2023 m. leidžiama sumedžioti nedidelį skaičių suaugusių pilkųjų ruonių, kad būtų išvengta žalos žvejybai, kai nėra alternatyvių metodų.

h) ES valstybių narių pateiktas bendras įvertinimas

Valstybių narių buvo prašoma jų teritorijoje bendrai įvertinti tris su Reglamentu susijusius aspektus: jo veikimą (gebėjimą vykdyti jo nuolatinę funkciją), veiksmingumą (gebėjimą pasiekti reikiamą rezultatą) ir poveikį (pvz., produktų iš ruonių rinkos pokyčius).

Aštuonios valstybės narės (Airija, Bulgarija, Čekija, Kipras, Kroatija, Lietuva, Slovakija ir Vengrija) nurodė, kad ataskaitiniu laikotarpiu jų teritorijoje produktais iš ruonių neprekiauta, ir todėl negalėjo įvertinti Reglamento veikimo, veiksmingumo ir poveikio. Penkios valstybės narės (Italija, Liuksemburgas, Rumunija, Slovėnija ir Vokietija) įvertinimo nepateikė.

Septynios valstybės narės (Austrija, Belgija, Danija, Ispanija, Lenkija, Nyderlandai ir Portugalija) mano, kad Reglamentas atitinka savo paskirtį ir kad jų muitinėse yra nustatytos tinkamo jo įgyvendinimo procedūros. Iki šiol jos nepatyrė jokių su Reglamentu susijusių problemų. Nyderlandai įsipareigojo stiprinti savo kompetentingų institucijų ir muitinių bendradarbiavimą šioje srityje.

Estija, Latvija, Suomija ir Švedija mano, kad Reglamentas tinkamai veikia kaip prekybos produktais iš ruonių kontrolės priemonė, tačiau jo poveikis viršija numatytą paskirtį. Anot jų, draudimas prisidėjo prie dabartinės prastos priekrantės žvejybos padėties, dėl jo taip pat gerokai sumažėjo ruonių, kaip medžiojamos rūšies, vertė. Jų nuomone, svarbu į ekosistemomis grindžiamus ES vandenų valdymo planus įtraukti ruonių populiacijų valdymą. Jos teigia, kad jų ruonių populiacijos yra atidžiai stebimos ir kad nedidelis ataskaitiniu laikotarpiu sumedžiotų ruonių skaičius turėjo beveik nereikšmingą poveikį jų populiacijos dydžiui ir apsaugos būklei. Šios valstybės narės mano, kad ruonių medžioklė, vykdoma siekiant užtikrinti tvarų jūrų išteklių valdymą, visapusiškai paisant gyvūnų gerovės ir sunaudojant visas sumedžiotą gyvūno dalis, o ne jas išmetant, neturėtų kelti moralinio visuomenės susirūpinimo. Pagal Švedijos medžioklės etikos taisykles, gyvūnas turi būti sumedžiotas humaniškai, o gautas išteklius turėtų būti visiškai panaudotas, kad medžioklė būtų laikoma priimtina. Kadangi ruonių medžiotojai, surinkę tai, kas reikalinga jų asmeniniam naudojimui, turi sunaikinti arba išmesti į sąvartyną šį vertingą išteklių, Švedija mano, kad draudimas prieštarauja šioms etikos taisyklėms ir dėl jo ruonių medžioklė tampa mažiau patraukli. Šios valstybės narės pabrėžė, kad šiuo metu didėjanti ruonių populiacija daro žalą žvejybos įrankiams ir laimikiui, visų rūšių žuvis užkrečia ruonių kirmėlėmis, žudo paprastąsias jūrų kiaules ir sugauna dideles suaugusias menkes, lašišas, paprastuosius šlakius ir lydekas, o tai turi ekonominių padarinių mėgėjų žvejybos turizmui. Siekdama palengvinti padėtį, 2020 m. Švedija priėmė nacionalinį aktą, kuriame nustatyta, kad, jei pilkasis ruonis, darantis žalą žvejybai arba akvakultūrai, yra teisėtai sumedžiojamas, nukentėjusioji šalis turi teisę gauti finansinę paramą tinkamam skerdenos perdirbimui. Suomijoje apie 350–400 žvejų per metus nukenčia dėl ruonių padarytos žalos. Gali būti kompensuojamos išlaidos, patirtos teisėtai sumedžiotų ruonių skerdenoms gelbėti ir pateikti į patvirtintą įmonę sunaikinti. Už pačią medžioklę kompensacija nemokama. Šia parama siekiama paskatinti didesnio masto ruonių medžioklę, tačiau Suomija mano, kad prekybos ruoniais draudimo panaikinimas būtų dar didesnė paskata. Be to, tokiu atveju nereikėtų mokėti kompensacijų ir nebūtų patiriamos su tuo susijusios administracinės išlaidos.

Estija, Latvija, Suomija ir Švedija pripažįsta, kad prekyba produktais iš ruonių niekada nebuvo didelis sektorius, turintis didelę ekonominę apyvartą. Tačiau pakrantės rajonuose prekyba gali būti vienas iš pajamų šaltinių ir padėti puoselėti kultūros vertybes. Panaikinus draudimą būtų lengviau išnaudoti šį potencialą, sukurti nacionalinę produktų iš ruonių rinką ir eksporto galimybes, padidinti produktų iš ruonių vertę ir netgi importo iš inuitų ar kitų

čiabuvių bendruomenių į ES apimtį, nes produktų iš ruonių pateikimas ES rinkai nebebūtų klaidingai laikomas visiškai uždraustu. Šios valstybės narės tvirtina, kad vietos bendruomenėms ES turėtų būti leista kaip amatu verstis bent smulkiąja prekyba, kad būtų galima susigrąžinti medžioklės išlaidas ir kitiems parodyti šių bendruomenių kūrybingumą bei tradicijas. Jei draudimo panaikinti neįmanoma, Estija, Latvija, Suomija ir Švedija pasisako už tai, kad būtų apsvarstyta galimybė valstybėms narėms, kurios į savo laukinės gamtos valdymo planus įtraukia apsauginę ir licencijuotą ruonių medžioklę, vėl taikyti išimtį, susijusią su tvarių jūrų išteklių valdymu. 2019 m. Švedijos parlamentas paragino vyriausybę siekti panaikinti draudimą arba bent nustatyti jo išimtį.

4. Jungtinės Karalystės ataskaita

Šios ataskaitos rengimo tikslais Jungtinės Karalystės vis dar buvo paprašyta pateikti Komisijai savo nacionalinę ataskaitą. Didžiosios Britanijos ataskaitinis laikotarpis prasidėjo 2019 m. sausio 1 d. ir baigėsi 2020 m. gruodžio 31 d., t. y. pereinamojo laikotarpio, dėl kurio bendrai susitarė ES ir Jungtinė Karalystė po Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES, pabaigoje. Jungtinės Karalystės atveju, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, pagal Vindzoro sistemą¹⁷, į kurią įtrauktas Ruonių reglamentas, ataskaitinis laikotarpis buvo toks pat kaip ir ES valstybių narių (t. y. iki 2022 m. pabaigos).

Todėl toliau nurodyti elementai buvo taikomi Didžiajai Britanijai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ir toliau yra taikomi Jungtinėje Karalystėje, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijai.

ES reglamentas įgyvendinamas 2010 m. Jungtinės Karalystės reglamentais dėl produktų iš ruonių. Už mokesčių surinkimą atsakingam JK vyriausybės departamentui (angl. *His Majesty's Revenue & Customs*), Vidaus reikalų ministerijai (angl. *Home Office*) ir Pasionio pajėgų agentūrai (angl. *Border Force Agency*) nurodyta veikti pagal ES ir vidaus teisės aktus ir atitinkamas gaires dėl produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos. Nustatyti procesai, kuriais siekiama užtikrinti, kad ES reglamentas veiktų veiksmingai.

2010 m. reglamentuose dėl produktų iš ruonių nustatytos taisyklės dėl sankcijų. Dėl pažeidimo kaltas asmuo baudžiamas bauda, neviršijančia 75 000 GBP. Didžiausia juridiniams asmenims skiriamų baudų suma yra tokia pati.

Ataskaitiniu laikotarpiu pagal inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikomą išimtį produktai iš ruonių Jungtinės Karalystės rinkai nebuvo pateikti.

Jungtinė Karalystė ataskaitoje nurodė, kad jos teritorijoje ruonių medžioklė nevykdoma, nes jūrų žinduoliai, įskaitant ruonius, yra saugomi pagal teisės aktus, pagal kuriuos tyčinis laukinio jūrų žinduolio nužudymas, sužalojimas ar sugavimas laikomi nusikalstama veika.

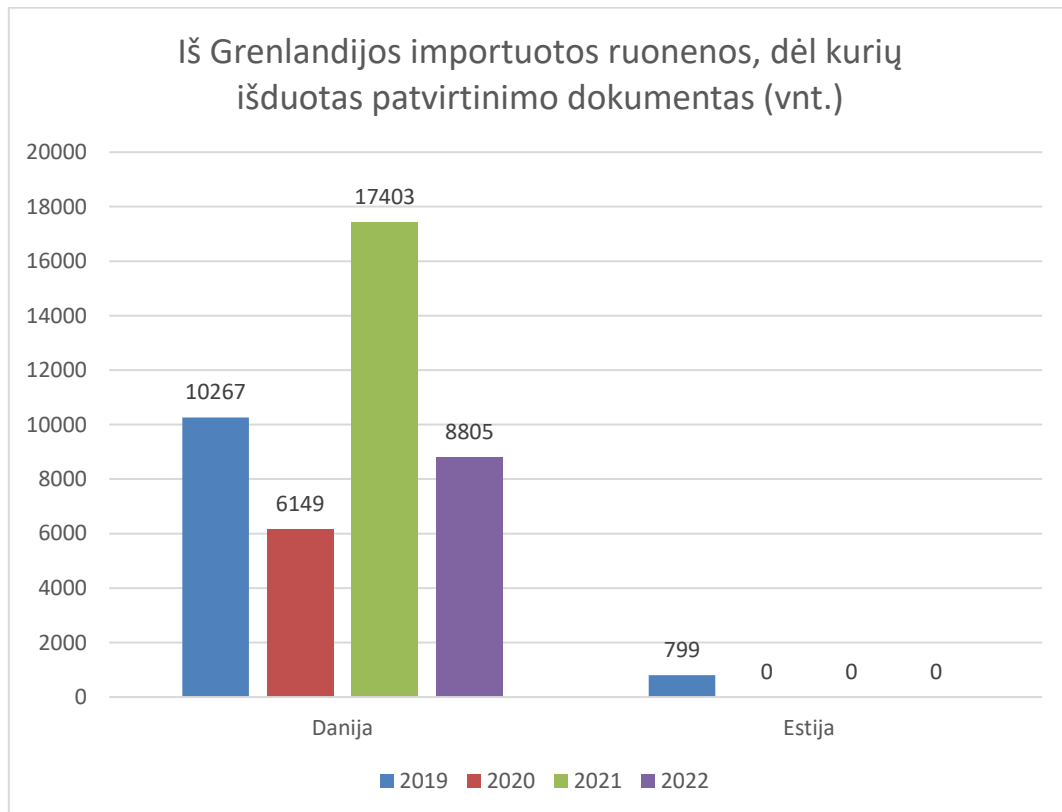
5. Pripažintų įstaigų ataskaitos

Šios ataskaitos rengimo tikslais pripažintų Kanados ir Grenlandijos įstaigų buvo paprašyta užpildyti klausimyną. Ataskaitinis laikotarpis buvo toks pat kaip ir ES valstybių narių, t. y. nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.

¹⁷ Nuo 2023 m. kovo 24 d. pagal Susitarimu dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos įsteigtame Jungtiniame komitete priimtą Sąjungos ir Jungtinės Karalystės bendrą deklaraciją Nr. 1/2023 Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turėtų būti vadinamas Vindzoro sistema.

a) Patvirtinimo dokumentai

Grenlandijos žuvininkystės ir medžioklės ministerija išdavė patvirtinimo dokumentų, skirtų pateikti kartu su ruonenomis, kurios buvo pagamintos iš žieduotųjų ir grenlandinių ruonių ir pateiktos ES rinkai Danijoje ir Estijoje. Toliau pateiktoje diagramoje parodytas šių dviejų ES valstybių narių iš Grenlandijos per ataskaitinį laikotarpį importuotų ruonenų vienetų skaičius. Grenlandijos žuvininkystės ir medžioklės departamentas taip pat paminėjo 281 ruonenos eksportą į Italiją ir 18 ruonenų eksportą į Portugaliją 2019 m., tačiau atitinkamos ES kompetentingos institucijos apie šį importą nepranešė.

Nunavuto (Kanada) vyriausybė tik 2020 m. išdavė du patvirtinimo dokumentus, skirtus pateikti kartu su dviem žieduotųjų ruonių kaukolėmis ir dviem žieduotųjų ruonių ruonenomis, eksportuotomis į Belgiją, ir viena visa ruonių kaukole su dviem iltimis, eksportuota į Italiją. Atitinkamos ES kompetentingos institucijos apie šį importą nepranešė.

Kanados Šiaurės Vakarų teritorijų vyriausybė tik 2022 m. išdavė du patvirtinimo dokumentus, skirtus pateikti kartu su vienu kailiu papuoštu paltu, eksportuotu į Čekiją, ir tokiu pačiu paltu, eksportuotu į Prancūziją. Ir šiuo atveju atitinkamos ES kompetentingos institucijos apie šį importą nepranešė.

Pripažinta Nunavuto įstaiga nustatė keletą su patvirtinimo dokumentais susijusių problemų ir pasiteiravo ES, ar jai būtų priimtina: 1) jei būtų išduodama viena bendra pažyma dėl daugiau kaip vieno kailio, 2) jei pažyma būtų išduodama Nunavuto amatininkams, kurie patvirtina, kad savo darbe naudoja tik inuitų sumedžiotų ruonių kailius, 3) jei nebūtų prievolės nurodyti ES valstybės narės, kurios rinkai bus teikiamas produktas, pavadinimo ir 4) jei, be fizinės pažymos, būtų ieškoma kitų būdų įrodyti, kad produktas yra inuitų kilmės, pvz., tai galėtų būti spaudas, kuriuo būtų žymimi kailiai, arba tai galėtų būti etiketės su QR kodu ir Nunavuto vyriausybės iškilioju spaudu, kurio beveik neįmanoma suklastoti.

2021 m. Šiaurės Vakarų teritorijų vyriausybė parengė ruonių sertifikavimo programą, pagal kurią nustatomi produktai iš inuitų ir inuvialuitų medžiotojų sumedžiotų ruonių ir Šiaurės Vakarų teritorijų inuitų, inuvialuitų ir čiabuvių tautų pagaminti produktai iš ruonių. Sukomplektavus produktą iš ruonių, jis ženklinaamas ruonio sertifikavimo etikete (žr. toliau).

Pripažinta Šiaurės Vakarų teritorijų įstaiga mano, kad Šiaurės Vakarų teritorijose inuitų ir inuvialuitų sumedžiotų ruonių kailiai turėtų būti sertifikuojami automatiškai ir kad ES turėtų teikti finansinę arba techninę paramą, kad išimtis būtų praktiškai taikoma. Už reikalavimų nesilaikymą taikomos sankcijos, bet iki šiol to neprireikė.

b) Ruonių medžioklė taikant inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatytą išimtį

Pagal Reglamento su pakeitimais 3 straipsnio 1 dalį, produktus iš ruonių pateikti rinkai leidžiama tik tada, jei jie pagaminti iš ruonių, kuriuos tradiciškai sumedžiojo inuitų ar kitos čiabuvių bendruomenės pragyvenimo tikslais, deramai atsižvelgiant į gyvūnų gerovę.

Šiuo atžvilgiu pripažintos institucijos paminėjo, kad inuitai ir inuvialuitai vadovaujasi trimis pagrindiniais ruonių medžioklės principais: 1) tvari medžioklė, užtikrinant išteklių apsaugą nuo pereikvojimo ir juos valdant taip, kad būtų išsaugota ruonių reikšmė bendroje ekosistemoje; 2) visiškas sunaudojimas: mėsa sunaudojama maistui, kailis – drabužiams, o taukai yra gausus omega-3 rūgščių šaltinis; 3) humaniška medžioklė: su ruoniais turi būti elgiamasi pagarbiai, jų turi būti sumedžiojama tik tiek, kiek reikia, žudoma tiksliai ir greitai.

c) Duomenų tvarkymas ir asmens duomenų apsauga

Minėtos trys pripažintos įstaigos naudoja elektroninę patvirtinimo dokumentuose pateiktų duomenų mainų ir registravimo sistemą. Nė viena iš jų nenurodė jokių problemų, susijusių su asmens duomenų apsauga tvarkant patvirtinimo dokumentus.

d) Informacijos teikimas etiketėje su QR kodu

Grenlandijos prašymu Komisija sutiko, kad produktai iš ruonių būtų ženklinaami etiketėmis su QR kodu, siekiant geriau informuoti vartotojus apie inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikomą išimtį ir jos teisėtumą ir palengvinti jų pateikimą ES rinkai. Šis QR kodas nukreipia į tinklalapį¹⁸, kuriame pateikiama informacija apie ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką.

¹⁸ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

Didžioji Grenlandija ant visų savo ruonėnų nurodo QR kodą. Vietos amatininkams, meistrams arba nedidelėms siuvelykloms prie QR kodo leidžiama pridėti savo logotipą. Nunavutas naudoja QR kodą, kuris yra susietas su informacija apie ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos išimtį. QR kodu žymimi visi patvirtinti produktai, kuriuos prirėikus gali gauti amatininkai ir meistrai. Šiaurės Vakarų teritorijose QR kodu žymimi visi produktai iš ruonių, pagaminti iš dokumentais patvirtintų ir (arba) sertifikuotų kailių.

e) Pripažintų įstaigų pateiktas bendras įvertinimas

Pripažintų įstaigų buvo paprašyta įvertinti tris Reglamento ir jų teritorijoje inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms taikomos išimties aspektus: išimties veikimą ir veiksmingumą, Reglamento poveikį jų inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių socialiniam ir ekonominiam vystymuisi ir Reglamento poveikį jų ruonių populiacijoms.

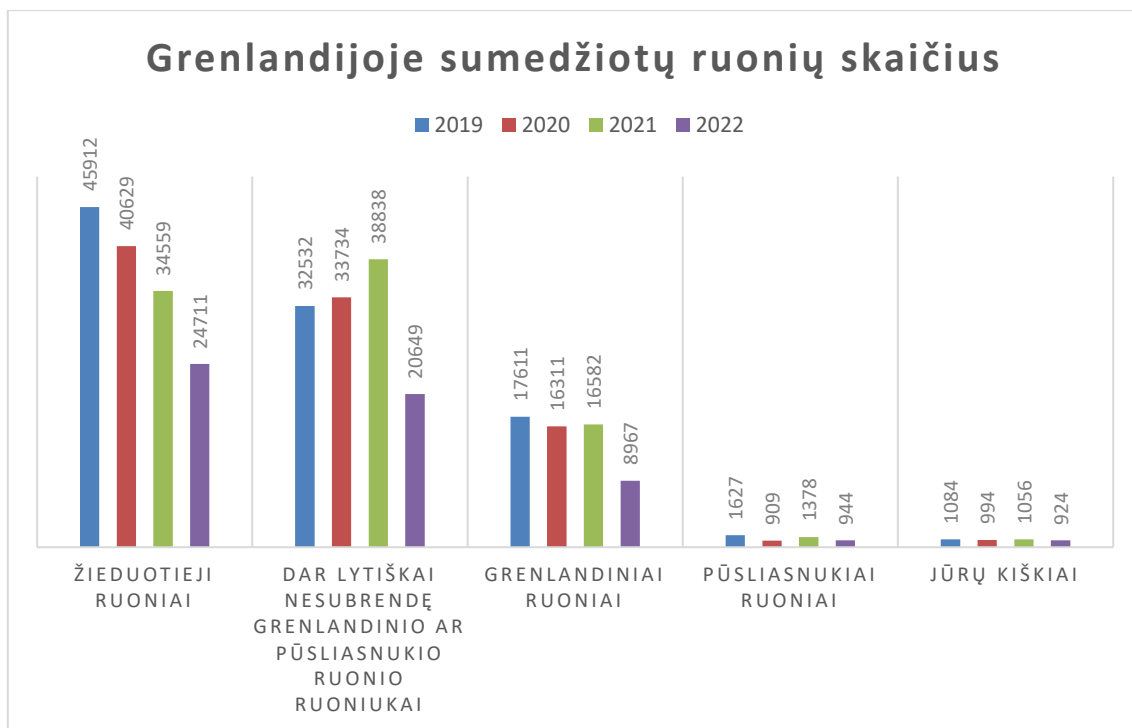
Grenlandija palankiai vertina ES įsipareigojimą gerbti ir puoselėti čiabuvių teises, įskaitant jų teisę laisvai vykdyti ekonominę veiklą. Vis dėlto, jos atstovai mano, kad praktiškai ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka daro neigiamą poveikį šioms bendruomenėms. Grenlandijos nuomone, būtina gerinti Sąjungos piliečių supratimą ir informuotumą apie prekybos produktais iš inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenių sumedžiotų ruonių teisėtumą ir taip atkurti vartotojų pasitikėjimą produktais iš ruonių.

Nunavutas laikosi tos pačios nuomonės ir norėtų, kad patvirtinimo dokumentas būtų pakeistas mažomis etiketėmis su QR kodu. Nunavutas mano, kad dėl sertifikavimo reikalavimų inuitų gamintojai ir ES pirkėjai patiria nepagrįstą našta, mažėja jų motyvacija. Nunavutas norėtų gauti ES paramą ES gamintojų, muziejų ir mažmenininkų informavimo apie taikomą išimtį ir jos veikimą veiklai vykdyti.

Šiaurės Vakarų teritorijų nuomone, tiesioginė inuitams taikomos išimties nauda būtų gerokai didesnė, jei ES sutiktų, kad visi Šiaurės Vakarų teritorijose inuitų ir inuvialuitų sumedžioti ruoniai būtų laikomi atitinkančiais reikalavimus ir todėl būtų sertifikuojami automatiškai. Pragyvenimo tikslais vykdomos medžioklės lygis išliko gana pastovus, o produktų iš ruonių ir žaliavų vidaus ir vietos rinka per paskutinį ataskaitų teikimo ciklą išliko stipri. Vis dėlto, eksporto rinka yra maža arba jos apskritai nėra.

Grenlandijoje ruonių medžioklė ir prekyba produktais iš ruonių turi didelę reikšmę inuitų bendruomenių socialiniam bei ekonominiam gyvenimui ir kultūrai. 2019–2022 m. kailių ir odų raugyklai „Great Greenland A/S“ parduotų ruonių skaičius, palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, padidėjo beveik 6 proc., tačiau anaipol neatitinka laikotarpio iki ES draudimo taikymo lygio.

Palyginti su ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu, bendras 2019–2021 m. Grenlandijoje sumedžiotų ruonių skaičius sumažėjo 6 proc. Toliau pateiktoje diagramoje parodytas per ketverius ataskaitinio laikotarpio metus Grenlandijoje sumedžiotų ruonių skaičius pagal rūšis. Šie skaičiai neapima paskutinių trijų 2022 m. mėnesių.

Per ataskaitinį laikotarpį kailių ir odų raugyklai „Great Greenland A/S“ parduodamų ruonėnų iš žieduotųjų ruonių, dar lytiškai nesubrendusių grenlandinio ar pūsliasnukio ruonio ruoniukų (angl. *bedlamer*) ir grenlandinių ruonių (angl. *saddleback*) taip pat nepasiekė laikotarpio iki ES draudimo taikymo lygio.

Grenlandijos žuvininkystės ir medžioklės ministerija abejoja produktų iš ruonių reguliavimo tvarkos loginiu pagrįstumu ir pažymi, kad tvari ruonių medžioklė, vykdoma visapusiškai paisant gyvūnų gerovės, būtų buvusi įmanoma ir be jos. Ministerijai susirūpinimą kelia tai, kad nebuvo atlikta jokio išankstinio vertinimo, kuriame, be kita ko, būtų įvertintas juntamas dabartinių Sąjungos piliečių susirūpinimas, kaip pagrindas, kuriuo remiantis priimtas Reglamentas, taip pat įvertinti galimi mažiau prekybą ribojantys galimų problemų sprendimo būdai. Be to, ministerijai susirūpinimą kelia ir tai, kad ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka – net ir su inuitams taikoma išimtimi – neatitinka mėlynosios ekonomikos idėjos, kurią ES remia visais tausaus gyvųjų išteklių naudojimo aspektais, išskyrus susijusius su ruonių rūšimis.

Nunavuto ir Šiaurės Vakarų teritorijose visus metus trunkanti medžioklė, produktų iš ruonių vartojimas, kūrimas ir pardavimas nuo seno yra inuitų ir inuvialuitų bendruomenės kultūros raiškos ir ekonominio pragyvenimo dalis. Šiandien ruoniai inuitams ir inuvialuitams yra svarbūs kaip apsirūpinimo maistu saugumo ir pajamų garantas teritorijoje, kur maisto kainos parduotuvėse yra didžiausios, o galimybių įsidarbinti – mažai. Inuitai ir inuvialuitai savo produktus iš ruonių daugiausia parduoda vietoje ir jų neeksportuoja į ES. Pagrindinės tokios praktikos priežastys yra baimė pažeisti ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarką, dėl paties draudimo susidariusios kliūtys prekybai (prarastas pirkėjų susidomėjimas, ryšių su galimais pirkėjais nebuvimas), tarptautinės prekybos patirties neturėjimas ir neaiškumai, susiję su kailių sertifikavimu ir produktais iš sertifikuotų kailių. Kol kas Reglamentas nepadarė teigiamo poveikio inuitų ir inuvialuitų socialiniam ir ekonominiam vystymuisi. ES produktų iš ruonių reguliavimo tvarka atveria galimybių, tačiau yra vertinama kaip itin griežta priemonė.

Nunavuto ir Šiaurės Vakarų teritorijų teigimu, Reglamentas nepadarė jokie poveikio ruonių populiacijoms, o sumedžiojamas kiekis dėl išimties nepadidėjo. Medžioklė buvo ir tebėra vykdoma vadovaujantis medžioklės taisyklėmis ir inuitų bei inuvialuitų vertybėmis.

6) Išvada

Atrodo, kad Reglamentas tinkamai veikia užkertant kelią produktų iš ruonių, kuriems netaikoma inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis, pateikimui ES rinkai. Valstybės narės yra nustačiusios sankcijas, taikytinas pažeidimo atveju, tačiau dar nėra nė karto jų skyrusios. Tik Belgija pranešė apie reikalavimų neatitinkantį importą, kuris buvo sustabdytas jos muitinėje.

Kaip ES valstybės narės iš Baltijos jūros regiono jau nurodė savo ankstesnėse ataskaitose, jos palankiai vertintų sprendimą vėl pradėti taikyti išimtį tvaraus jūrų išteklių valdymo tikslais, panaikintą 2015 m. siekiant, kad Reglamentas atitiktų PPO sprendimą. Jos mano, kad draudimas turi neigiamą socialinį ir ekonominį poveikį ES valstybėms narėms iš Baltijos jūros regiono.

Pripažintos Kanados įstaigos mano, kad Reglamentas ES suvokiamas kaip visiškas draudimas prekiauti produktais iš ruonių, kad inuitų ar kitų čiabuvių bendruomenėms nustatyta išimtis nėra pakankamai gerai žinoma ES ir kad tai daro poveikį jų inuitų ir inuvialuitų bendruomenių ekonominiam vystymuisi. Produktų iš ruonių eksportas iš Kanados į ES yra nedidelis. Grenlandija toliau eksportuoja produktus iš ruonių į ES, daugiausia į Daniją. Atitinkamos ES kompetentingos institucijos nepranešė apie nedidelį iš Grenlandijos ir Kanados importuotų produktų kiekį.

2024 m. Komisija pradės Reglamento dėl prekybos produktais iš ruonių ir Direktyvos dėl ruoniukų vertinimą, kad įvertintų jų veikimą, veiksmingumą ir poveikį siekiant jų tikslų bei tai, ar jie vis dar atitinka paskirtį. Tam reikės įvertinti jų socialinį ir ekonominį poveikį ir poveikį ruonių populiacijoms. Remdamasi vertinimo išvadomis, Komisija apsvarstys, ar reikia papildomų priemonių.